

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 9 października 2013 r.

**w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o kształtowaniu
ustroju rolnego**

Po zapoznaniu się z poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego Krajowa Rada Sądownictwa opiniuje go negatywnie.

Rada stoi przede wszystkim na stanowisku, że proponowane rozwiązanie, wprowadzające ograniczenie wielkości gospodarstw rolnych do 300 ha, budzi poważne zastrzeżenia natury konstytucyjnej, gdyż zbyt głęboko ingeruje w zasadę wolności działalności gospodarczej (art. 20) oraz zasadę ochrony własności (art. 21 ust. 1). Konstytucja umożliwia wprowadzenie pewnych preferencji dla gospodarstw rodzinnych, ale z art. 23 w żadnym wypadku nie da się wyprowadzić zakazu tworzenia innych, większych gospodarstw. W tym kontekście zgodna z Konstytucją jest obecnie istniejąca preferencja dla rolników prowadzących gospodarstwa rodzinne polegająca na wyłączeniu prawa do pierwokupu nieruchomości rolnej przez Agencję Nieruchomości Rolnych w sytuacji, gdy wskutek nabycia gospodarstwo rodzinne zostaje powiększone do powierzchni nie większej niż 300 ha.

W proponowanym art. 2a ust. 1 Projektodawcy ograniczają krąg nabywców nieruchomości rolnej tylko do rolników indywidualnych zamierzających utworzyć i osobiście prowadzić gospodarstwo rodzinne. Przepis ten pozostaje niespójny z art. 3 ust. 5 pkt 3 oraz art. 4 ust. 4 pkt 2 lit. a zmienianej ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, które stanowią o możliwości nabycia ziemi przez spółdzielnie produkcji rolnej. Opiniowany projekt nie przewiduje zmiany tych artykułów. Z kolei ust 3 proponowanego art. 2a zobowiązuje nabywcę do osobistego prowadzenia gospodarstwa rolnego, do którego została włączona lub które stanowi nabyta nieruchomość przez okres co najmniej 10 lat. Zupełnie niezrozumiały w kontekście celów, które w zamiarze Projektodawców winny być osiągnięte, jest trwający w tym czasie zakaz swobodnego (tj. bez zgody sądu, o której mowa w następnym ustępie) zbywania (również na rzecz rolników indywidualnych), oddawania w użytkowanie wieczyste oraz obciążania posiadanej nieruchomości rolnej. W szczególności ten ostatni na pewno nie ułatwi prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie rolnictwa, skoro uniemożliwia ustanowienia hipoteki celem np. zabezpieczenia kredytu bankowego.

Nadto, w ust. 1c dodawanym do art. 9 zmienianej ustawy, przewidującym w razie stwierdzenia nieważności nabycia nieruchomości rolnej nabycie własności przez Agencję Nieruchomości Rolnych w drodze orzeczenia sądu, występuje błędne odesłanie do tegoż ust. 1c (jak wynika z uzasadnienia Projektodawcom zapewne chodziło w tym miejscu o ust. 1b). Również sama konstrukcja takiego przejęcia nieruchomości przez Agencję rodzi poważne zastrzeżenia. Stwierdzenie nieważności czynności prawnej winno skutkować powrotem do stanu pierwotnego. Tymczasem Projektodawcy wprowadzają w tym wypadku specyficzną formę przymusowego przeniesienia własności.

Krajowa Rada Sądownictwa zwraca również uwagę, że projektowany art. 6 ust. 5 jest niezgodny z art. 92 ust. 2 Konstytucji, gdyż upoważnienie do wydania rozporządzenia nie zawiera wytycznych dotyczących treści aktu.